DOMSTOLENS DOM
27. oktober 1992 *

I sag C-191/90,

angående en anmodning, som Court of Appeal of England and Wales i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Generics (UK) Ltd

og

Harris Pharmaceuticals Ltd

mod

Smith Kline and French Laboratories Ltd,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 30 og 36 og af akten vedrørende vilkårene for Kongeriget Spaniens og Republikken Portugals tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg og J. L. Murray samt dommerne G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse og D. A. O. Edward,

generaladvokat: W. Van Gerven
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

* Processprog: engelsk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, først ved Rosemary M. Caudwell, Treasury Solicitor's Department, derefter ved Sue Cochrane, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget

— Kongeriget Spanien, først ved director general de coordinación jurídica e institucional comunitaria Carlos Bastarreche Sagües, derefter ved director general de coordinación jurídica e institucional comunitaria Alberto José Navarro González, og ved Abogado del Estado Antonio Hierro Hernández-Mora, som befuldmægtigede

— Harris ved Barrister Kenneth Parker og Barrister Henry Carr

— Smith Kline and French Laboratories ved Robin Jacob, QC, Barrister Guy Burkill og Solicitor Sebastian Farr, Simmons and Simmons

— Generics ved Solicitor Stephen Kon, S. J. Berwin and Co., bistået af Solicitor Sheila Radford, S. J. Berwin and Co.

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Richard Wainwright, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 16. juni 1992 er afgivet mundtlige indlæg af Generics, af Kongeriget Spanien, af Det Forenede Kongerige ved Sue Cochrane, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af Barrister Eleanor Sharpston, og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. juli 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 13. februar 1990, indgået til Domstolen den 19. juni 1990, har Court of Appeal of England and Wales i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 30 og 36 og af akten vedrørende vilkårene for Kongeriget Spaniens og Republikken Portugals tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne med henblik på at kunne afgøre, hvorvidt den praksis, som følges af de nationale myndigheder, der har kompetence til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser for patenter, er forenelig med fællesskabsretten.

2 Disse spørgsmål er blevet stillet under en retssag, som verserer mellem Smith Kline and French Laboratories Ltd (herefter benævnt »SKF«), der er indehaver af to engelske patenter for det farmaceutiske produkt »Cimetidin«, og selskaberne Generics (UK) Ltd (herefter benævnt »Generics«) og Harris Pharmaceuticals Ltd (herefter benævnt »Harris«). Sagen drejer sig om indførslen i Det Forenede Kongerige af dette produkt fra tredjelande og fra Spanien og Portugal.

3 I medfør af bestemmelserne i Patents Act 1977 (herefter benævnt »Patents Act«) er de patenter, som SKF er indehaver af, blevet forsynet med påtegningen »licensberedskab« fra den 9. marts 1988.

4 Det fremgår af den relevante nationale lovgivning om patenter, der er forsynet med en sådan påtegning, og især af section 46 i Patents Act, at enhver er berettiget til at få meddelt licens på patentet på vilkår, som enten kan fastsættes ved aftale med

patenthaveren eller i mangel af aftale af Comptroller General of Patents (herefter benævnt »patentmyndigheden«).

5 Ifølge House of Lords' retspraksis kan patentmyndigheden ved fastsættelsen af betingelserne for meddelelse af disse licenser tage hensyn til bestemmelserne i section 48(3) og section 50(1) i Patents Act vedrørende tvangslicenser. Ifølge disse bestemmelser kan patentmyndigheden ved udøvelsen af sine beføjelser tage hensyn til den omstændighed, at patentet ikke udnyttes til at fremstille produktet på Det Forenede Kongeriges territorium.

6 Det er uomtvistet, at de kompetente nationale myndigheder på grundlag af de ovennævnte bestemmelser følger den praksis at tillade indehaveren af en beredskabslicens at importere det patenterede produkt fra tredjelande, såfremt patenthaveren udnytter patentet derved, at han importerer produktet til Det Forenede Kongerige fra andre medlemsstater, og modsat afslår at give licenshaveren ret til at foretage sådanne indførsler fra tredjelande, såfremt patenthaveren fremstiller produktet på Det Forenede Kongeriges territorium.

7 I overensstemmelse med gældende national lovgivning anmodede Harris og Generics SKF om en beredskabslicens, således at de bl.a. kunne importere Cimetidin. Da parterne ikke kunne nå til enighed, blev anmodningen forelagt for patentmyndigheden og derefter for Patents Court.

8 I betragtning af, at SKF fremstillede Cimetidin i Irland som halvfabrikat og færdigfremstillede det på Det Forenede Kongeriges territorium, indsatte Patents Court blandt vilkårene i de af Harris og Generics begærede beredskabslicenser en bestemmelse om, at disse selskaber ikke måtte indføre Cimetidin som færdigvare fra tredjelande eller fra Spanien og Portugal. Disse to medlemsstater blev herved sidestillet med tredjelande i medfør af overgangsbestemmelserne i tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209, der vedrører visse patenter. Patents Court afslog derimod at

indsætte en lignende bestemmelse vedrørende indførsel af Cimetidin som halvfabrikat.

9 Såvel SKF som Harris og Generics indankede denne afgørelse for Court of Appeal, og denne har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er det foreneligt med artikel 30 og 36 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, at den kompetente myndighed ved fastsættelse af vilkårene for en licens vedrørende et patent, som tvangsmæssigt er blevet forsynet med en påtegning om 'licensberedskab', lader afgørelsen af, om licensen skal indeholde et vilkår om retten til import af patenterede produkter fra lande uden for Fællesskabet, bero på bestemmelserne i section 48(3)(a) og section 50(1)(c) i Patents Act 1977? Er det i strid med artikel 30 og 36, at den kompetente myndighed normalt fortolker førnævnte nationale retsforskrifter således, at disse indebærer, at den kompetente myndighed skal nægte meddelelse af licens til import fra et andet land, når patenthaveren udnytter patentet til fabrikation inden for Det Forenede Kongerige, men skal meddele licens til import fra et tredjeland, når patenthaveren udnytter patentet til at importere produkter fremstillet i andre af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs medlemsstater?

2) a) Påvirker det besvarelsen af disse spørgsmål, at section 48(3)(a) og section 50(1)(c) i Patents Act 1977 finder anvendelse ved meddelelse af tvangslicens på et patent og indeholder hjemmel til at meddele sådan tvangslicens, hvis patentet ikke udnyttes i Det Forenede Kongerige?

b) Påvirker det besvarelsen af spørgsmålene, såfremt den kompetente myndighed ved sit skøn over, om der bør gives tilladelse til import fra et tredjeland, lader bedømmelsen af, hvilke faktorer der er relevante for tilladelsen, bero på section 48(3)(a) og section 50(1)(c) i Patents Act 1977?

3) Er det, henset til bestemmelserne i traktaterne om Spaniens og Portugals tiltrædelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og til Domstolens dom i sag 434/85, Allen & Hanburys Ltd mod Generics (UK) Ltd (Sml. 1988, s. 1245), i strid med EØF-traktatens artikel 30 og 36, at den kompetente myndighed ved fastsættelsen af vilkårene for en beredskabslicens vedrørende et patent på et farmaceutisk produkt indføjer et vilkår, der begrænser importen af det pågældende produkt fra Spanien og Portugal?«

10 Hvad nærmere angår de faktiske omstændigheder i hovedsagen, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg for Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Det første og andet spørgsmål

11 Med de to første spørgsmål ønskes det i det væsentlige oplyst, hvorvidt de myndigheder i medlemsstaterne, der i mangel af aftale er kompetente til at fastsætte betingelserne for beredskabslicenser, uden at handle i strid med traktatens artikel 30 og 36 kan anvende en national lovgivnings bestemmelser, som f.eks. bestemmelserne i section 48(3) og section 50(1) i Patents Act, som hjemmel for at nægte indehaveren af en beredskabslicens tilladelse til at importere det patenterede produkt fra tredjeland, såfremt patenthaveren fremstiller produktet på det nationale territorium, og som hjemmel for at meddele en sådan tilladelse, såfremt patenthaveren udnytter sit patent derved, at han indfører produktet fra andre EF-medlemsstater.

12 Det skal indledningsvis bemærkes, at Domstolen i en dom af 18. februar 1992 (sag C-30/90, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. I, s. 829) har fastslået, at de ovennævnte bestemmelser i section 48 og section 50 i Patents Act er i strid med traktatens artikel 30, for så vidt som det efter disse bestemmelser betragtes som et tilfælde, hvor en tvangslicens kan udstedes på grund af manglende udnyt-

telse af patentet, når efterspørgslen på det indenlandske marked dækkes ved import fra andre medlemsstater end Det Forenede Kongerige.

13 I den nævnte dom behandlede Domstolen imidlertid ikke det her rejste spørgsmål, som er, om de kompetente myndigheder uden at tilsidesætte fællesskabsretten på grundlag af de samme nationale bestemmelser kan tage hensyn til, i hvilken medlemsstat patenthaveren fremstiller produktet, som grundlag for afgørelsen om, hvorvidt indehaveren af en beredskabslicens skal nægtes eller gives tilladelse til at indføre produktet fra tredjelande.

14 Kommissionen og SKF har anført, at såfremt de nationale myndigheder følger den praksis at fastlægge indholdet af beredskabslicensernes bestemmelser om indførsler fra tredjelande under hensyn til det sted, hvor produktet fremstilles af patenthaveren, påvirker denne praksis på grund af sin diskriminerende karakter samhandelen mellem medlemsstater og er under disse omstændigheder i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 30 og 36.

15 Det Forenede Kongerige har i sit skriftlige indlæg gjort gældende, at traktatens bestemmelser om de frie varebevægelser ikke kan benyttes til at anfægte nationale myndigheders praksis, der alene vedrører indførsler fra tredjelande. Under retsmødet anerkendte Det Forenede Kongeriges repræsentant imidlertid, at den nævnte praksis i lyset af den ovennævnte dom af 18. februar 1992 i sagen Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, der blev afsagt efter indgivelsen af de skriftlige indlæg, må betragtes som diskriminerende og som uforenelig med fællesskabsretten.

16 Harris og Generics har gjort gældende, at en tilladelse for en licenshaver til at indføre det patenterede produkt fra tredjelande ikke påvirker samhandelen i Fællesskabet og følgelig ikke kan være i strid med traktatens artikel 30 og 36.

17 Som det allerede blev understreget af Domstolen i en dom af 15. juni 1976 (sag 51/75, EMI Records, Sml. s. 811), omfatter traktatens artikel 30 og 36 kun importbegrænsninger, der berører samhandelen mellem medlemsstater. De myndigheder, der har kompetence til at fastsætte vilkårene i beredskabslicenser, kan følgelig give eller nægte licenshaveren tilladelse til at indføre det patenterede produkt fra et land uden for Fællesskabet uden at tilsidesætte de ovennævnte traktatbestemmelser.

18 For så vidt angår indførsler fra tredjelande må de nævnte myndigheder imidlertid ikke ved udøvelsen af de beføjelser, der således tilkommer dem, anvende kriterier, som på grund af deres diskriminerende karakter vil kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater i strid med traktatens artikel 30 og 36.

19 Det følger af de nationale myndigheders praksis, som den er beskrevet af den nationale domstol, at licenshaveren kan få tilladelse til at indføre det patenterede produkt fra tredjelande, såfremt patenthaveren ikke fremstiller produktet på territoriet i den medlemsstat, hvor patentet er blevet udstedt, men indfører det fra andre medlemsstater. Patenthaveren kan i denne situation blive udsat for en konkurrence som følge af indførslerne fra tredjelande, som han ikke udsættes for, såfremt han udnytter patentet i form af produktion på det nationale territorium.

20 En sådan praksis er diskriminerende, da den tilskynder patenthaverne til at fremstille produkterne indenlands frem for at importere dem fra de andre medlemsstaters territorium. Den kan følgelig direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt hindre samhandelen inden for Fællesskabet og er dermed en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner i traktatens artikel 30's forstand (dom af 11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837, præmis 5).

21 Det bemærkes, at for så vidt angår anvendelsen af bestemmelserne i traktatens artikel 36 er indførselsforbud og -restriktioner, som er begrundet med hensynet til beskyttelse af den industrielle og kommercielle ejendomsret, tilladt ifølge denne artikel med den udtrykkelige begrænsning, at de hverken må udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

22 Ifølge Domstolens faste praksis tillader artikel 36, når den påberåbes til beskyttelse af den industrielle og kommercielle ejendomsret, kun fravigelser fra det grundlæggende princip om de frie varebevægelser inden for det fælles marked i det omfang, sådanne fravigelser er begrundet i hensynet til beskyttelsen af de rettigheder, der udgør denne ejendomsrets særlige genstand (jf. især dom af 17.10.1990, sag C-10/89, HAG, Sml. I, s. 3711, præmis 12).

23 For så vidt angår patenter er den industrielle ejendomsrets særlige genstand især, at patenthaveren har eneret til at udnytte en opfindelse med henblik på fremstillingen og den første afsætning af industriprodukter, dels direkte, dels ved at udstede licenser til tredjemænd, såvel som ret til at modsætte sig enhver form for efterligning (jf. især den tidligere nævnte dom af 18.2.1992, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, præmis 21).

24 I den sag, der foreligger for den nationale domstol, er der ingen omstændighed, der har forbindelse med patentets særlige genstand, som kan begrunde den forskellige behandling, der gives af de nationale myndigheder. Denne forskelsbehandling er i virkeligheden ikke begrundet med de særlige hensyn til den industrielle og kommercielle ejendomsret, men med ønsket om at begunstige produktionen på vedkommende medlemsstats territorium i overensstemmelse med bestemmelserne i den nationale lovgivning.

25 Et sådant hensyn, som bevirker, at Fællesskabet ikke når sine formål — som de navnlig er opregnet i traktatens artikel 2 og nærmere uddybet i artikel 3 — kan ikke lovligt begrunde en begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne (dom af 18.2.1992, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, præmis 30, jf. ovenfor).

26 Harris og Generics har gjort gældende, at denne diskriminerende praksis er nødvendig for at undgå de skadelige virkninger for konkurrencen og for forbrugerne, som skyldes, at der ikke findes fælles regler for patenter. For at illustrere deres argumentation har de anført, at de under de omstændigheder, der foreligger i hovedsagen, ikke kan kræve at få udstedt beredskabslicenser i de medlemsstater ud over Det Forenede Kongerige, hvor SKF er patenthaver. Såfremt de ikke får tilladelse af de engelske myndigheder til at indføre Cimetidin fra tredjelande, vil de være nødt til at fremstille dette produkt alene på Det Forenede Kongeriges territorium under omstændigheder, der ikke giver dem mulighed for at markedsføre et konkurrencedygtigt produkt sammenlignet med det produkt, som SKF fremstiller i Irland til lavere omkostninger.

27 Dette argument må forkastes med den begrundelse, at de skadelige virkninger for erhvervslivet og for forbrugerne, der skyldes forskellene mellem medlemsstaternes lovgivninger samt manglende fælles bestemmelser for patenter, ikke under nogen omstændigheder kan begrunde diskriminerende former for national praksis, der er i strid med traktatens artikel 30 og 36.

28 Af de anførte grunde skal de to første spørgsmål besvares med, at bestemmelserne i traktatens artikel 30 og 36 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at de myndigheder i medlemsstaterne, som i mangel af en aftale herom er kompetente til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser, under henvisning til bestemmelserne i deres nationale lovgivning afslår at give indehaveren af en beredskabslicens tilladelse til at indføre det patenterede produkt fra tredjelande, såfremt patenthaveren fremstiller produktet på det nationale territorium og giver denne tilladelse, såfremt patenthaveren udnytter patentet til at indføre produktet fra andre medlemsstater.

Det tredje spørgsmål

29 Den nationale domstol ønsker med spørgsmålet i det væsentlige oplyst, om artikel 47 og 209 i akten om Spaniens og Portugals tiltrædelse skal fortolkes således, at de

myndigheder i medlemsstaterne, der i mangel af aftale herom er kompetente til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser, på grundlag af disse bestemmelser, og idet de i givet fald fraviger traktatens artikel 30 og 36, kan forbyde licenstageren at importere et patenteret farmaceutisk produkt fra Spanien og Portugal.

30 Med virkning fra den 1. januar 1986 ophæver tiltrædelsesaktens artikel 42 og 202 — med en indirekte henvisning til traktatens artikel 30 og 36 — kvantitative import- og eksportrestriktioner samt enhver foranstaltning med tilsvarende virkning mellem Fællesskabet og de to nye medlemsstater.

31 Det følger heraf, at de principper, som Domstolen har fastslået på grundlag af traktatens artikel 30 og 36, finder anvendelse på samhandelen mellem Fællesskabet og de to nye medlemsstater. Det følger således af Domstolens faste praksis, at indehaveren af en industriel og kommerciel ejendomsret, der er beskyttet af en medlemsstats lovgivning, ikke kan påberåbe sig denne lovgivning for at modsætte sig indførslen af en vare, der lovligt er bragt på markedet i en anden medlemsstat af indehaveren selv eller med dennes samtykke. Domstolen har navnlig på grundlag af dette princip fastslået, at opfinderen eller dennes retssuccessorer ikke kunne påberåbe sig det patent, som de var indehavere af i en medlemsstat, for at forhindre import af produktet, som de frit havde bragt i omsætning i en anden medlemsstat, hvor produktet ikke kunne patenteres (dom af 14.7.1981, sag 187/80, Merck, Sml. s. 2061, præmis 12 og 13).

32 Imidlertid gør tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209 inden for de grænser, som de fastlægger, udtrykkeligt undtagelse fra de nævnte bestemmelser i aktens artikel 42 og 202 og fra de deraf følgende principper.

33 Ifølge disse undtagelsesbestemmelser kan indehaveren af eller den adkomstberettigede til et patent for et farmaceutisk produkt, indgivet i en medlemsstat på et tids-

punkt, hvor et varepatent for det pågældende produkt ikke kunne opnås i Spanien eller i Portugal, påberåbe sig den ret, som patentet giver, med henblik på at forhindre indførsel og forhandling af produktet i medlemsstaten eller i de ti andre medlemsstater, hvor det pågældende produkt er beskyttet af et patent, også selv om produktet første gang er bragt i omsætning i Spanien eller i Portugal af ham selv eller med hans samtykke. Denne ret kan gøres gældende indtil udgangen af det tredje år, efter at Spanien eller Portugal har indført adgang til patentering af det pågældende produkt.

34 SKF har gjort gældende, at tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209, da der ikke findes udtrykkelige bestemmelser til hinder herfor, finder anvendelse på indførsler af farmaceutiske produkter, der er beskyttet ved et patent, for hvilket der er meddelt en beredskabslicens, og at de følgelig uanset traktatens artikel 30 og 36 kan være hjemmel for at nægte licenshaveren tilladelse til at indføre de omhandlede produkter fra Spanien og Portugal.

35 Kommissionen, den spanske regering, Det Forenede Kongerige samt Harris og Generics har anført, at patenter, som er forsynet med bemærkningen »licensberedskab«, er »svage« patenter, der nødvendigvis falder uden for anvendelsesområdet for undtagelsesbestemmelserne i tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209.

36 De har til støtte for deres opfattelse navnlig henvist til Domstolens dom af 3. marts 1988 (sag 434/85, Allen & Hanburys, Sml. s. 1245), ifølge hvilken indehaveren af et sådant patent alene skulle have ret til at kræve et rimeligt vederlag fra licenshaveren, og tillægger dermed denne dom en rækkevidde, som den ikke har.

37 I den nævnte dom undersøgte Domstolen således, hvorvidt forbuddet mod til Det Forenede Kongerige at importere et produkt, der er beskyttet ved et patent, som er

forsynet med påtegningen »licensberedskab«, er nødvendigt for at sikre, at patenthaveren i forhold til importørerne har de samme rettigheder som dem, han er tillagt i forhold til de producenter, der producerer på det nationale område, og dermed kan være berettiget i traktatens artikel 36's forstand. Det er alene med henblik på fastlæggelsen af disse rettigheder, at Domstolen fastslog, at i henhold til Det Forenede Kongeriges lovgivning, således som denne blev fortolket af den nationale domstol, bevarede indehaveren af et patent forsynet med bemærkningen »licensberedskab« alene retten til at kræve betaling af et rimeligt vederlag fra licenshaveren (præmis 13). Domstolen nøjedes således med at konstatere, hvad der er Det Forenede Kongeriges lovgivning, og gav ikke en fællesskabsdefinition af »svagt patent«, hvoraf det skulle følge, at et patent, der er forsynet med påtegningen »licensberedskab«, nødvendigvis falder uden for anvendelsesområdet for tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209.

38 Med henblik på fortolkningen af disse artikler må der tages hensyn til bestemmelsernes egen ordlyd, hvorefter patenthaveren »kan ... påberåbe sig den ret, som patentet giver, med henblik på at forhindre indførsel og forhandling« af produktet.

39 Den første betingelse for, at disse bestemmelser kan anvendes, er, at patentet giver indehaveren ret til at forhindre indførsel. Selv om fællesskabsretten, såfremt den nævnte ret består, er til hinder for, at retten benyttes på en sådan måde, at det påvirker samhandelen inden for Fællesskabet i strid med traktatens artikel 30 og 36, er det den nationale lovgivning, der på fællesskabsrettens nuværende stade og i mangel af en tilnærmelse af de nationale lovgivninger fastlægger omfanget af den beskyttelse, der gives ved et patent eller med hensyn til den enkelte patenttype.

40 Med henblik på at fastslå, om denne betingelse er opfyldt, skal den nationale domstol følgelig undersøge, om den beskyttelse, som patentet nyder i national ret, omfatter en ret for indehaveren til at forhindre indførsler.

41 En sådan fortolkning er i overensstemmelse med formålet med tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209, som er inden for et begrænset område at gøre undtagelse fra fællesskabsbestemmelserne om de frie varebevægelser, men ikke at indføre nye rettigheder, der går ud over patentbeskyttelsen i henhold til national ret.

42 Den anden betingelse for, at det kan forbydes at indføre det patentbeskyttede produkt fra Spanien og fra Portugal, beror på, at bestemmelserne i tiltrædelsesaktens artikel 47 og 209 blot giver patenthaveren mulighed for at påberåbe sig retten til at forhindre indførsler. Disse undtagelsesbestemmelser finder følgelig kun anvendelse, såfremt patenthaveren giver udtryk for, at han agter at benytte denne ret. I modsætning til hvad Kongeriget Spanien har gjort gældende i sit skriftlige indlæg, er denne betingelse ikke til hinder for, at medlemsstaternes kompetente myndigheder selv bringer disse bestemmelser i anvendelse. I så fald er anvendelsen imidlertid betinget af, at patenthaveren har givet udtryk for, at han ønsker at anvende den ret, som artikel 47 og 209 giver ham.

43 Det tredje spørgsmål skal følgelig besvares med, at bestemmelserne i artikel 47 og 209 i akten vedrørende Spaniens og Portugals tiltrædelse skal fortolkes således, at de myndigheder i medlemsstaterne, som i mangel af aftale herom har kompetence til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser, på grundlag af disse bestemmelser og uanset principperne i traktatens artikel 30 og 36 kan forbyde licenshaveren at importere et patentbeskyttet produkt fra Spanien og Portugal, såfremt den nationale lovgivning giver patenthaveren ret til at forhindre indførsler, og såfremt patenthaveren benytter den ret, som artikel 47 og 209 tillægger ham.

Sagens omkostninger

44 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongerige, af den spanske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Court of Appeal of England and Wales ved kendelse af 13. februar 1990, for ret:

1) Bestemmelserne i traktatens artikel 30 og 36 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at de myndigheder i medlemsstaterne, som i mangel af aftale herom har kompetence til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser, under henvisning til bestemmelserne i deres nationale lovgivning afslår at give indehaveren af en beredskabslicens tilladelse til at indføre det patenterede produkt fra tredjelande, såfremt patenthaveren fremstiller produktet på det nationale territorium, og giver denne tilladelse, såfremt patenthaveren udnytter patentet til at importere produktet fra andre medlemsstater.

2) Bestemmelserne i artikel 47 og 209 i akten vedrørende vilkårene for Kongeriget Spaniens og Republikken Portugals tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne skal fortolkes således, at de myndigheder i medlemsstaterne, som i mangel af aftale herom har kompetence til at fastsætte vilkårene for beredskabslicenser, på grundlag af disse bestemmelser og uanset principperne i traktatens artikel 30 og 36 kan forbyde licenshaveren at indføre et patentbeskyttet farmaceutisk produkt fra Spanien og Portugal, såfremt den nationale lovgivning giver patenthaveren ret til at forhindre indførsler, og såfremt patenthaveren benytter den ret, som artikel 47 og 209 giver ham.

Due Rodríguez Iglesias Zuleeg Murray

Mancini Schockweiler Moitinho de Almeida Grévisse Edward

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. oktober 1992.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident